

a very important element of work is the possibility of creative realization, so the company must create conditions for personal growth and self-realization of employees.

Literature

1. Abraham Maslow's pyramid of needs. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/2105>.
2. Kovalenko, M. Yu., Shcherbak, V. G. (2018). Personnel motivation in modern conditions of entrepreneurship in Ukraine. *Actual problems of innovative development of cluster entrepreneurship in Ukraine: coll. Art. according to the materials of the II All-Ukrainian science and practice conf.* (March 29, 2018, Kyiv). KYIV: KNUTD. P. 265–275.
3. Survey results: monetary incentives are the most effective way to motivate staff. URL: <https://www.work.ua/ru/news/ukraine/490/>
4. International experience of personnel motivation in the conditions of the modern economy. URL: <https://snku.krok.edu.ua/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/213/243>.
5. Гнатенко І. Управлінські, маркетингові та фінансові підходи оцінювання соціо-еколого-економічного ефекту взаємодії підприємств в умовах зміни споживчих переваг. *Економічний дискурс*. 2021. № 1–2. С. 111–121.
6. Гнатенко І. Сучасні управлінські та інформаційно-безпекові підходи формування інноваційного кластерного угруповання в умовах COVID-19 на засадах сталості, децентралізації та євроінтеграції. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*, 2021. № 1–2. С. 68–77.
7. Вдовенко Н. М., Зось-Кіор М. В., Федірець О. В., Гнатенко І. А. Роль енергоринку в менеджменті ресурсозбереження та ресурсоефективності конкурентоспроможних підприємств агропродовольчої сфери. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. № 5(4). С. 222–229.
8. Михайлов А. М., Ільїн В. Ю., Коцупатрий М. М., Фурсіна О. В., Гнатенко І. А. Management of the innovative economy in the context of the sustainable development trend in the framework of the institutional matrix clusterization model in adaptive human resource management, digitalization of the agriculture and food sphere, adaptation. *Економічні горизонти*. 2021. № 2(17). С. 29–40.
9. Ложачевська О. М., Ольшанський О. В., Гнатенко І. А., Снітко Є. О. Державні пріоритети розвитку інноваційного підприємництва в системі менеджменту в умовах діджиталізації суспільства. *Ефективна економіка*. 2021. № 7.
10. Puzyrova, P. (2022). The theoretical aspects of the enterprise potential management model in the conditions of sustainable development. *Science, innovations and education: problems and prospects: proceedings of VII International scientific and practical conference*, Tokyo, Japan, February 9–11, 2022. CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. P. 726–734.
11. Olshanska, O. V., Puzyrova, P. V. (2022). The innovative potential of integrated business structures: theoretical and methodological framework for evaluation and implementation = Інноваційний потенціал інтегрованих структур бізнесу: теоретико-методичний базис оцінювання та реалізації. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2022. № 1 (6).

УДК 334

*Шкода М. С., д.е.н., доцент
Соколовський Євген, магістр*

Київський національний університет технологій та дизайну

ОПРАЦЮВАННЯ ШЛЯХІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗБИТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Точка безбитковості вказує на обсяг реалізованої продукції, при якому прибуток підприємства дорівнює нулю. Іншими словами, дохід від продажу продукту дорівнює загальним витратам на виробництво та продаж.

Точку безбитковості також називають «пороговою» точкою прибутку або точкою безбитковості.

В основі методу лежить теза про те, що величина умовно-постійних витрат на одиницю продукції зменшується зі збільшенням обсягу реалізації.

Складовим елементом аналізу точки безбитковості є розрахунок суми покриття (маржинального прибутку).

Маржинальний прибуток – це показник, який характеризує частину виручки, що спрямовується на заміщення умовно постійних витрат і формування прибутку від реалізації.

Розрізняють одноступінчастий (спрощений) та багатоступінчастий розрахунок суми покриття. За спрощеною схемою сума покриття дорівнює різниці між виручкою від реалізації продукції та умовно змінними витратами:

- чиста виручка від реалізації;
- змінні (пропорційні витрати);
- сума покриття;
- постійні витрати;
- прибуток.

Системи, які розраховують покриття на основі простого поділу витрат на постійні та змінні, відомі як одно-рівневі системи «direct – costing».

Страхові суми можна розрахувати як для валових продажів, так і для одиниць виробництва.

В останньому випадку це різниця між оптовою ціною та умовно-змінними витратами на виробництво одиниці продукції. Для торгів сума компенсації, як правило, дорівнює торговельній маржі (мінус сума непрямих податків).

Основним недоліком простої системи одиничної ціни є те, що при її застосуванні враховується вся постійна вартість без її розбивки на окремі види, товарні групи, центри витрат, структурні підрозділи тощо.

У зв'язку з великою кількістю вироблених видів продукції та існуванням кількох центрів витрат цей підхід не може об'єктивно оцінити ефективність виробництва окремих видів продукції.

Рівень беззбитковості, стабільне функціонування підприємства в майбутньому. Вираховуючи беззбитковість це можливість уникнути надзвичайної ситуації. Правильний розрахунок беззбитковості дорівнює високий рівень підприємства. Графік беззбитковості помічник підприємцю. Якщо дохід покриває витрати, то буде беззбитковість.

Література

1. Вікарчук О. І. Інвестиційний фактор у формуванні ресурсного потенціалу. *Економіка. Управління, Інновації*: електронне наукове фахове видання. 2009. № 2. URL: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/eui/index.html>.
2. Овсянкін А. Ю. Діапазон безпеки, його зв'язок з беззбитковістю господарської діяльності підприємства. *Вісник ХНУ ім. Каразіна. Сер.: Економічні науки*. Х.: Вид. ХНУ, 2011. № 650. С. 133–136.
3. Інвестиційна політика підприємства. *Економіка*. URL: <http://ukr.vipreshebnik.ru/investitsijnijmenedzhment/4044-investitsijnapolitikapidriemstva.html>.

УДК 378.14

Ковальчук Г.О.,

*Професор кафедри педагогіки та психології
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ РІК НАВИЧОК: НОВІ ШАНСИ ДЛЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Розвиток підприємництва є важливим чинником сучасної економіки в усіх країнах. Велике значення питанням підприємницької підготовки й навчання підприємству приділяють у Євросоюзі через реалізацію значної кількості різноманітних підприємницьких галузевих та міжурядових ініціатив. Зокрема, 2023 рік